NAJMLAJŠI
KAJ

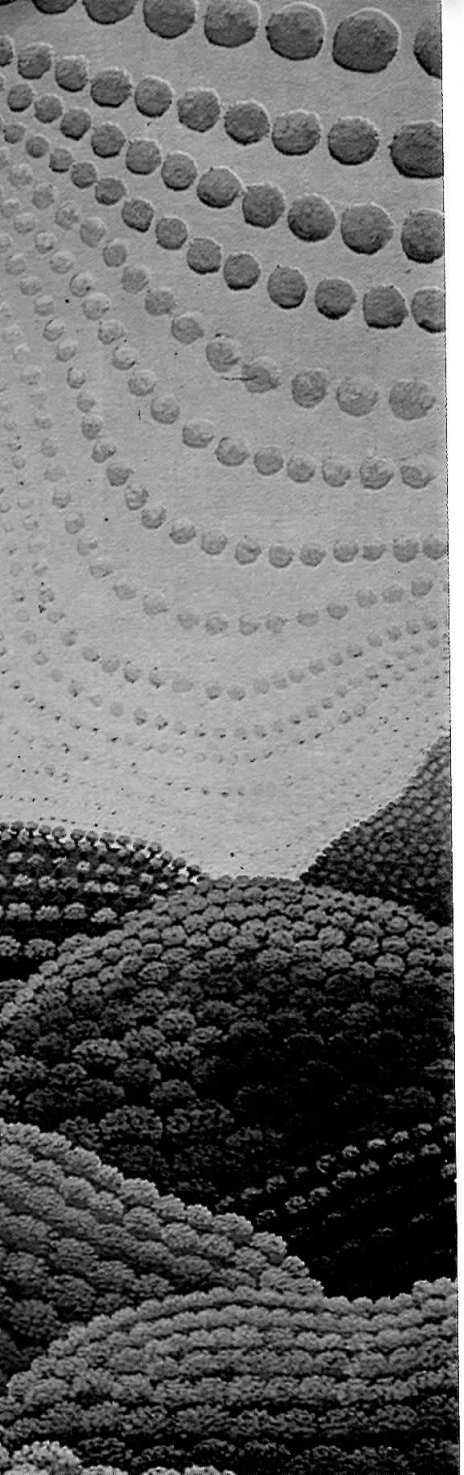

25592

NAJMLAJŠI
KAJ

Izbor izvršili

BRANKO HRIBAR
STJEPAN JAKŠEVAC
MARIJAN SELMAN
JURA STUBIČANEC
RATKO ZVRKO

*

Jezična korektura

DR ANTUN ŠOJAT

*

Ilustracija na naslovnoj stranici

IVAN RABUZIN
(Kalnički bregi)

NAJMLAJŠI KAJ

NARODNO SVEUČILIŠTE »IVICA BOŽIĆ«

IZDAVAČKO KNJIŽARSKO PODUZEĆE »MLADOST«, ZAGREB

Štamparski zavod »Ognjen Prica«, Zagreb — 1975.

PREDGOVOR

U drevnom gradu Krapini, srcu Hrvatskog zagorja, održava se svake godine, dosad već šest godina za redom, smotra dječjeg kajkavskog pjesničkog izraza.

Na krapinskoj smotri, nazvanoj »Najmlajši kaj«, sudjeluju učenici osnovnih škola iz krajeva u kojima se govori kajkavskim narječjem, jednim od triju narječja našega književnog jezika. To nisu samo djeca iz Hrvatskog zagorja nego i iz Gorskog kotara, Prigorja, Podravine i Međimurja. Pjesme, nastale najčešće na poticaj nastavnika, svake su godine sve raznolikijeg sadržaja i sve uspjelijeg izraza. Pokazuju da je moć zapažanja u djece velika, da ih svijet u kojemu žive potiče na razmišljanje i stvaranje. Neke od ovih pjesama pravi su biseri jezika i stila — obogaćuju nas istinskom ljepotom.

U ovoj knjizi objavljen je izbor pjesama što su ih djeca poslala u Krapinu godine 1972, 1973. i 1974.

Knjiga »Najmlajši kaj« nastala je suradnjom Narodnog sveučilišta »Ivica Božić« u Krapini i Izdavačkog poduzeća »Mladost«.

1972

MOJE POLE

O, ti moje lepo zlatno pole,
Tebe gledim srca dobre vole.
Sivo žito, ti pšenica bela,
Modro cvetje v sebe si zaplela.

Ti bažulek i ti proso milo,
Vnoge mlade si gor othranilo.
A ti trsek, milo zlato moje,
Tebe ludi med prvoga broje.

Ti mi krepiš družinicu moju,
Nemrem reči ja dobrotu tvoju.
Plodom svojim kad mi se dozreliš
Vnogo tožno srce razveseliš.

Ti šumica, lepi gaj zeleni,
Moje hiže vrtek ograjeni.
V zimi topiš, v leti daješ hlada,
V svoje sence mene primaš rada.

Zdravo budi, moje rodno pole,
Budi rodno, kaj mi bude bole!
Dojdi rosa i ti zlatno sunce
Da okrepiš pole i vrhunce.

Damir Lesinger, VIII razred
Čakovec

VUČITEL

Vučil me jen čovek.
Najdraži mi je bil.
A onda najemput
prešel je čovek
vu svoj stari zavičaj.
Nema vučitela!
I ne bu ga nigdar...
Trni su vu srcu mi,
a v duši kmica, črna, jaka,
jer ne bu ga nigdar...
Gdo bu mene sada vučil?
Gdo bu mene spital sad?
Gdo bu meni tople reči
kak on negda reči znal?
Tužen sem ti sada, tužen
kak on tič na grani sam.
Morti ne bu mene zabil,
mene i brege
čovek taj, vučitel moj,
koj je meni mesto oca
tople reči reči znal.

Mario Pehnec, VI razred
Klanjec

NEGDA SME PAJDAŠI BILI

Denes sem se pak z Ivu stala.
Joči
kak nebe plave
se so mi misli čitale.
Previdle mi se
da bu od mene kupček praha ostal
če nem fletne pobiegla.
Zdej si štundieram
kak sem lanjske lete
na pašu hodila.
Same jemput sem Ivu k sebi zvala,
a on je onda saki den sam došel.
Sprva sme same mučali, mučali,
pomalo sme pregovorili,
a gda sme si najljepše poviedati šteli,
več nisme na pašu hodili.
Lete je same pobiegle
i zadnji so listi otpali.
Denes sem ga pak vidla,
srce mi je fest počelo toči,
i štiela sem nekaj reči,
same nies mogla,
same nies mogla zobe otprti,
pregovoriti,
če gli sem doma tulike gruntala
kaj bi mu poviedala
i sama sobu se spominjala.
Na tranik se zglejam
morti mi tie vetri i ftiči
rieč buju povrnuli.

Anica Leštek, VII razred
Oroslavje

JAPICA

Japica ima duge mustače
i furt ih cifra vre celi den.
Gda je z pajdaši z mustači se štima,
se dok mu oči ne zapre sen.

Stari je, bogmeš, japica
i više ne ide v klet.
Z kuruzu piceke rani,
dvorišče je celi mu svet.

Gda više ni pajdašov,
japica vesel nigdar ni.
Ni hodati više nemre
pak same v hiže sedi.

Ove noči se mesec ftrnul
i grda začrnila se kmica,
cucek je tožne su noč tulil,
nigdar se ne bo zbudil japica.

Ni više japice, ni mustač ni.
Sad drugi v njevoj kleti sedi.
Grozdje dozreva, a cvrček popeva,
z neba sonce v gorice gledi.

Željko Peroković, VIII razred
Poljanica

SENJE

Bili smo sami, za roke si me držal,
I nis me štel od sebe pustiti.
Nad nami bledi mesec je spal,
Mi ljubav nismo šteli kriti.

Za sobom sam vlekla haljinu belu,
A ti si imel črni frak.
Dopadal ti se moj šlajer na telu,
A tebi je pasal gospodski škrlak.

Ftičeki su žvrgoleli,
I vse je cvelo oko nas.
Pod lipu staru smo skupaj seli,
A ja sam poslušala dragi tvoj glas.

Pripovedal si mi o cvetju, življenju i sreči,
Rekel si da boš za ženu me zel.
Pono si toga još štel mi reči,
A z črnih si las kitu mi plel.

Al najempot vse je stalo bežati,
I ljubavi i sreče vse menje i menje.
Bilo je tak, al nis štela znati,
No, vse su bile samo lažne senje.

Dubravka Pavić, VIII razred
Krapina

ZGODOVINA

Sosedu Štefu sin se je narodil,
zato je Štefek jako vesel bil.
Od hiže do hiže povedat je išel
i sigde sineku vu zdravje je pil.
Večer je došla,
posel je stal,
si so išli pitat
kak se bode zval?
Strina Jana rekla je ovak:
»Nek se zove Jandraš, čul bo dobro vsak.«
Vujcu Imbri bilo je to žal,
kaj bi dečec tak grde se zval.
I vujnica Roza drugač so šteli,
ali se Dorica ž njom ne sporazmeli:
»Kaj bi selsko ime detetu ve dali,
zakaj po gospodski njega ne bi zvali!«
A onda so pili i još k tomu jeli,
skričali se kaj so vu sebi imeli.
Stali so i dimo iti,
a Štef im je nudil piti.
Na kraju so rekle strine:
»Naj mu japek poda svoje ime!«
Kaj se ne bi ftrle pleme
mali Štef bu za seme.

Marija Zadravec, VIII razred
Varaždinske Toplice

ŽMETNO

Žmetno, tak žmetno so vriščali čavli vu raki.
Besno so zavijale sveče
i pesi ki so po dvorišču hodili
i rože črlene i žote i pantli črni
noro so mahali na zadnji zbogom.

Žmetno, tak žmetno so vriščali čavli vu raki.
Sonce se skrilo pod križom.
Pop je svoje več zdavja zvršil,
kola so se črna gibala po cesti,
vu jarku so se kopali žibeki žoti.

Žmetno, tak žmetno so vriščali čavli vu raki.
Tam zdaleč čuli so se svati.
Škripleju kotači, žmetno, žmetno hodiju konji
venci so cvilili tožno na čavli
zadjo so popevko vu mrak popevali.

Žmetno, tak žmetno so vriščali čavli vu raki.
Soseda so nekoga z nekim videli vu štali.
Mamica so kričali, fest se plakali.
Pop je domištrante skupa tiral,
raku so žmetno z kol dol metali.

Žmetno, tak žmetno so vriščali čavli vu raki.
Dogi red tako tožno se vlekel po cintru,
glazba se plakala z svojim železom,
viheln se još malo spod zemle videl,
mamica so kričali, fest so se plakali,
žmetnejše, išče žmetnejšče so vriščali čavli vu raki.

Milena Srpak, VIII razred
Čakovec

SONCE NA ZALAZU

Kak kapla krvi
  kaj v sneg je pala,
tak se je svetlost
  od sonca zlejala.

Rumena i črlena megla
  kak roža se zvila,
lepa fijolica neba
  plavu je vodu popila.

Tam dalko oblaki zablesnuli
  kak zlatne školke v moru,
to se je sonce nasmešile,
  gda je prešle za goru.

Zora Peroković, VII razred
Oroslavje

CUG

Čez trdu kmicu,
meglu, zimu,
plazi zagorski cug.
Pod sakem bregom stane.
Čakaju ga.
Čakaju ga zagorski muži
kaj nečeju vu tuji kraj prejti,
rajši se doma mučiju.
Po zlizani klopi spiju
i senjaju o svoje hiže,
trnaci i trsju zelenu.
I v politiku znaju pehnuti.
I za šalu se znaju zmisliti,
em se ne pozabili smejati.
I veliju da za nas decu
im ni teške delati.
I sake jutre z mesecom
čakaju mudni cug
pun dima
i saj kak žalosti črne.
Cug
teri je vu noč otpelja na posel
vu noči je nazaj vrne.

Mirjana Frinčić, VII razred
Poljanica

ČIEHANJE

Snočka došle su babe
Da pri strine perje čiehaju.
Došle su babe da male pobrbljaju,
Da više novoga doznaju...
Mudne, tak mudne išel je posel,
A kup perja isti, nit se zmiensal,
nit je zrasel.
Gda jene pere saka je ščiehala,
stuo rieči najemput je zbrbljala
i pune, pune delal je jezek.
O selu,
O ženidba,
O veselju i pijače,
O duge i kratke rubače,
O suhije i debelije noga,
Šte je tukel koga,
Šte se z babu restavil,
Šte je komu puru vkral,
Šte je koga za uvredu časti tužiti dal,
Kaj se pri susede za obed jele,
Šte koga rad ima,
Kak se nešče prenavlja i štima,
Šte kulike grunta obdelava,
Kak suha je susedova krava,
Da nekoga suseda je ocoprala
I z đavli i z duhi
Da posla je imiela.
Kak on sused, treči
Babe je pod komandu
I ne vupa se nike reči...
A unda male babe se vtišile,
Oči pomalu sklapale,
Pomalu driemale,

Pa opet se zbudile,
Popučku vine cugljale,
A po najmenje perje čiehale.
Pak gibanicu su jele,
Pred strinu — gazdaricu ju falile,
A jena druge senek vu vuhu su šeptale:
»Buog dragi, kak niš ne velja.«
Duge, duge vu nuoč babe su perje čiehale,
Niema te fare šteru niesu oblajale.

Božica Pažur, VIII razred
Breznički Hum

SIRMAK FRANC

Po vulici ide,
si su ga došli glet,
z botami, ves se prignul,
na hrptu mu visi sedamdeset let.

Već dugo se ni podbril —
zet mu želetu ni dal.
Pred njim zaprl je vrata,
ko zna gde je prespal.

V leti si je nekaj zaslužil
da bar za pušit bi mel,
al nuk mu peneze zel je
dok sirmak pred peči se grel.

Hoda za koricom kruha,
na mnogi sel si je prag
i v blatu, cipelj podretih
jenguv vidi se trag.

Sviet bu fletnu,
fletnu ga strl,
Fletnu bu sirmak Franc
pod plotem negdi vmrl.

Stjepan Vidović, VIII razred
Jalžabet

DVORIŠČE PRED DEŠČ

Dežđu se spriema, nebo je črno
a dvorišče kakti da vrišči, mladine je polno.
Mama kriči, baba je špuota:
»De su?« — »Kaj delaju!?« — »Glej, japa se spominja
tam kraj plota!«
Ja sem se zaglediela vu tuo nebo črno,
i dvorišče mladine polno, kak da mi sila nikam ni.
»Vrag te zemi kaj ve dielaš,
bole bi ti bilo da mladinu spriemaš!«
Kričala je stara baba.
Ja sem štiela poleteti, ali niesam znala kam,
kam bi prije, sim eli tam.
Purani su se meni kakti vu truc za slivu skrivali,
a kokoti niesu znali da dešč ide,
mirno su vu kocu spali.
Piščenci več niesu si bili mali
zato ne bodu v kotec stali.
Treba im brže spremišče iskati
kam bodu si mogli stati.
Pureke male si smo bržem v kotec metali.
»Zakaj smo je tak dogo šuopali, a ve bi nam si pocrkali!«
Najempot je pes doletel i so mladinu splašil
jednega pureka je vloviti štel
ali je v trke promašil.
Za čas je veter puhati počel
i piesek nam v oči nesti je štel,
ali ja sem se skrila za drvo,
baba je skočila v kotec, a japek si je roku na oči del.
Za čas je dešč cureti počel — i si su kričali:
»Rano je došel, mladina još sa v kocu ni!«
Al kaj se more!?
Dešč i dale curi, curi, curi . . .

Božica Degač, VII razred
Novi Marof

BERTIJA

V grabi med bregi
stišnjena čepi . . .
Same zidi ju skup držiju.
K poto je oči obrnula,
žote oči ke dalko glediju.
Vuni je noč.
Kmica z oblakov curi.
A mesec potepuh z neba se spustil,
čez oblok nuter gledi.
Stara hrjava vrata škripiju,
za drveni stoli ljudi sediju.
Tak so turobni, drveni, kak te stoli.
V koto, črlena kak jaboka,
bertašica vino toči.
Vu kmicu gledi,
kak da jo briga ni.
Zakaj so te ljudi tuj?
Kaj ih nutra tišči?
A mesec je to znal,
pak je fletno obraz skril.

Biserka Kosmač, VIII razred
Lopatinec

MUZIKALNI DEČKI

Dečki su popevali baladu
kak se kokoši kradu.
dečki su popevali šansonu
kaj se svira v Lisabonu.
Dečki su gukali narodnjaču
kaj se gudi uz pogaču.
Zatim su popevali popevku,
onak lepu, note fine,
onak milu, onak setnu
iz Zagorja, iz Krapine.

Ivica Kihalić
Sunja

ZABADOV SE

Bielu kudelju mati je prela,
črne dane teške terpiela.
Trdu zemlju oča je kopal,
trdu pogaču i grah jel,
da bi mukte živila mu čer.
Oča i mati se mučiju,
dinar do dinareka prispravljaju,
kuoricu kruha pojesti se ne lučiju.
Oča i mati skrbiju,
čeri se daju
i čez prste glediju.
Al' zabadov, zabadov se tuo,
i briguvanje, i skrbljenje i post.
Dovlekel se bu zet kaj na gruntu bu gospodaril,
šteri na gruntu se bu štimal.
Da zna oča
gda došel bu zet,
da bu trpel kak Kristuš raspet,
grunt bi odmah zapil,
bogatstve vu vodu hitil...
Zabadov, zabadov mati se brine
da škrinjatek čerin bu pun.
Došel bu zet
i kakti za falu, z hiže stiral bu ju vun.

Božica Pažur, VIII razred
Breznički Hum

NA FAŠNIK

Na fašnik, popoldan
S hiže sem zišel.
Kak krampus opravlen
Po ceste sem išel.

Još jednog sem maškura
Na ceste tam zestal,
Gda me je videl,
Brže je nestal.

Al sem se i njega
Prestrašil ja,
Zbiljam smo bili
V strahu obadva.

Po hiža sem hodil,
I maškure vodil.
Negde smo znali i jajce dobiti,
A šteli smo mi i vinčeka piti.

Nisu nam ga dali
Jer smo još mali
Ćist male smo dobili penez,
A tancati smo morali fest.

Kruno Cesarec, VIII razred
Đurmanec

ŠTIEF SE JE FTOPIL

Več se kmiči
i zviezde se budu taki
zbudile.
Zrak je topli i dišeči,
ftiči popievaju,
po putu idu deca
vesela i nasmejana.
Se je tak liepe.
Kad bi bar tak
naviek bile.
I pozabiš na se
grde stvari.
Al ne znam po teri put
javlja se ta slika:
Bliede lice, zaprte oči
zgužvani kaput i hlače.
Tišina, a onda krič:
I nemreš se zaštudierati.
Štief se je ftopil.
A bil je iste tak liepi den
kak denes ov
i ftiči su popievali
i rože su dišale,
a on se je ftopil.
Zakaj je to napravil?
To nišče nigdar ne bu znal.

Mirjana Mlinarić
Bedekovčina

MATI

Tak tiha, tak draga
kak breza kraj poljskega puta
došla je z dela.
Stara rasklimana vrata
stiha je otprla,
a mala suza z njenuga oka se spustila
i prek praga je opala.
V snu čula sam
njeni glas.
Zbudila sam se
i pritekla k njoj.
Pomogla sam ju v krevet
jer tak je bila
zmučena od teškuga dela.
Ruke su joj bile trde,
a lice bliede.
Cielu sam noč
krej nje čula —
i saka njena kretnja
gliboke je doprla
do mojega srca,
tere je tak tužne
i žalosne tukle.
Niesam ju ostavila.
Cielu noč sam kraj nje bila
i fort ju gledela,
a ona je same spala.
Da se je v jutre zbudila
bila je liepa
a njene su me ruke
tak liepe podragale,
a bile su mefke kak rosa.

Nevenka Markuš
Bedekovčina

MAŠKORI

Po nebu su hodali oblaki
cotasti kaj raščehane krpe,
blato se vsehlo po našej globokaj klanjcaj,
a maškori su sam hodili od hiže do hiže.
Tak su smešni bili, se ljude su veselili.
I peneze su sam prosili, al z naše
fare nesu bili, jer tak su pisani bili.
Krafle več ne prosiju, sam s penezi ružiju,
a ljudi im nečeju dati i od hiže srditi odideju.
Potna pak vrata otprta ostaviju
japica pak naj za jimi boge smičeju.
Medvedek naš repa si je tak zafrknul,
dal si je maha i za jen čas doletel od nekud
od potnih vrat s falatom robače črlene . . .
A japica stari, ah nek bi je vrag znal,
zakaj so se tak lepo nasmejali.
Pri sosedi harmonike zaigraju
a razdrapane robače koji jih i dale letijo.
I dale se sami veselijo
makar več v Jobovoj grabi i
kmično je bilo.

Nadica Salajster
Lopatinec

PISME SESTRE

Piši mi, sestra,
Kak doma živite?
Kak doma bavite?
Al mamu i oca zdravlje dobro služi?
Al mir je pri naše iži?
Gruntek dragi jel obdelavati morete?
A penez, jel penez kaj zmorete?
Piši mi, sestra,
Kulike svinj v kocu sranite?
Za Nuovo lete al' štere zaklali bute?
Krave v štale i živinu
I se tuo al naraniti stignete?
Sestra draga,
Matere v poslu pomaži,
Da se ona sirota stara na te ne tuži.
Ocu reči da menje pije,
Da vinčeke črljene
Za lijek mu nije.
Babam v selu reči da mene je dobre,
Da se naj nike o mene ne brineju,
Da nike o mene klafrati ne trebaju.
Sestra draga,
Pozdravi mi oca i mamu,
Pozdravi mi se jednake.
I čakajte, čakajte si skupa
Dok vam pošlem marke.
Za siečanja duga
Sestre z Njemačke
Z arbajtunga.

Božica Pažur
Brezničkí Hum

ŽENIDBA

Več je se gotovo!
Mladenka si oblači kiklo novo.
I mužikaši so več tu;
Trešči mužika do svačijih vuh.

Ve japek domači
Zmed stolov se zvlači.
Glavnu reč on ima
I z kupicom v roki
Dobru gozbu zaželel je sima.
Još se treba na kipec vudriti
I more se iti!

Staneju mladenci skup,
A okoli nji svatov kup.
Al japek veli:
»Tu nekaj ne paše!
Poglečte samo mladence naše!
Da Jurek ne bu premali
Bumo mu nekej pod noge dali.«
Hitro so stolčeka spod njega deli
Gda slikar veli:
»Bilo bi bole da bi mladenci seli!«

I to su zbavili
Povorku napravili.
Fkočil se je barjaktar
Pred svate je naprej stal.
Kapetan za njim koraca
Po debelom blatu gaca.

Zlatko Dvorski
Varaždinske Toplice

PROŠČEJE

Ringišpili se vrtiju,
pucam kiklice letiju,
mala srca tak zvoniju,
igra mužika.

Dečki farbe spremenili,
v licu se začrlenili,
licitare opkolili,
srca zbiraju.

Črleno srce z iskra-špiglom,
kaj ga Martin ve je zdignul,
srebrno blešči,
vihrasto zvoni,
lepu pucu z onkraj cirkve
z trepetom gledi.

Ljubica Horvat
Čakovec

MOJ STRIC TOMAŠ

Gledim kak stisnute čučiju
stare, stoletne, rasklimane hiže.
Jena je najstareša, z malemi obloki,
slamnatim krovem.
Z rafunga dim se diže.
Prihajam bliže.
Na njenem ganjku človek stoji,
velik, s podrapanemi opanki,
v pokrpanih lača,
zelenim škrljakem na glave,
i v ruka opletenku drži.
To moj je stric Tomaš,
bormeš več star sedamdeset leti,
al nike to ni:
hitre je njegove oke
i za cajt brege preleti,
i stane pri kljeti.
Tak mučke Tomaš gledi...
Najemput zasuče mustače
doge i sede,
i pojde po potu v gorice.

Več se spustila kmica,
a on po mučke klimpa, klimpa po potu.
Se je mirne v gorica,
same cvrčki cvrčiju
kak da starega Tomina zoveju.
I glej!
Najemput se vrej pred njim najde
kljet z ritki pokrita, mučka,
ščučurena, v gorica skrita.
On vadi ključ veljiki, starinski,
i otpira kljet.

Vrata škripiju...
I zde tek imaš koj videt!
Lagvi poni vina,
na preše kupica stoji.
Po moštu još se diši.
Tomek ljulju vadi i male pričmari.
Vine v fašu natače,
z kupice moči mustače.

Mučke je sedel i pil,
a onda se digel i pošel dime.
Od ljulje dim se v zrak za njim vil
dok se male popikaval
i kljimpal po potu z ponu flašu.
A da ga ne bi bile stra,
zapopeval je svoju pajdašku:
»Dragi, dragi moj pajdaš
ja sem trezen, dobre znaš.
Same male se vrti
cela zemlja... ili ti!?
Moja stara Magdica meste mene bu delala...«

I tak on saki dan
dime s kljeti ide,
a leta kak da letiju.
No, a kaj se more!
kad je tak, je tak!

Nada Mekovec
Orehovec — Križe

ŠTEL SEM

Štel sem
Zgaziti fijolicu
Al sem jo ne.
Povehnula je.
Štel sem
Streliti ftičico
Al sem jo ne.
Odletela je.
Štel sem
Tebi nekaj reči.
Al sem ti ne.
Fkraj si se obrnula.

Siniša Novak
Orehovica

NIKAJ NA SVETU VEČNE JE NI!

Gle, fčera je ovde jen cvetek bil,
Kaplice dežđa pomali je pil,
A denes ga nema . . .
Kam se je skril?
Sosed Marko fčera je vmrl.
Naš japek v palico se je vuprl.
»Nikaj na svetu večne je ni!«
Tak rekla je Jalža na zadnji vuri.
Saki dan se bole oči so skup išle,
Saki kot još jenpot so obišle,
A onda tiho, nit čulo se ni,
Na drugi svet so odišle.
Tak bomo si . . .
Gle, fčera je ovde jen cvetek bil,
Kaplice dežđa pomali je pil.
A denes ga nema . . . Kam se je skril?

Nada Ratković
Varaždinske Toplice

IDU SVATI

Dimo idem z škole.
Tra-ta-ta; tra-ta-ta!
Tam dalko na bregu
prošecija ide.
Trubenta se čuje
se bliže i bliže, se jakše i jakše.

Beli se mladenkina kikla,
veter z jenim šlajerom tanca.
I mladoženja mašera
raven kak stup.

Dever lude napaja.
Gizdava podsnehalja se poštimava
spod oka Martina pogledava.
Kapitan koli se vrti, prodike drži.

Moški huškajo, žene šmrcajo
i z krničkaj prfkače
pod noge nam hičejo.

I se bi tak lepo zišlo
da v truc dežd ni počel cureti
jakši od soz, veselja i trubente.

Svati so stali,
v krčmu se zegnali,
a ludi pak se dimo razbežali.
Trubenta je dal trubentala.

Ja sam stala,
sama ostala.
Dežd je hmival sivo cesto,

kolače, prazne flaše.
Znamen — bili so svati.

Kak je to čudno!
Malo prej vino, prfkači,
bela mladenkina kikla.
Vezda samina i mrzle soze
jesenskog dežda hladiju moje lice.

Sonja Topličanec
Čakovec

JESENSKI RINGIŠPILJI

Znate, pred hižum
Imamo jedno drivo
Več dost lit raste
Tata ga je htiv otsič,
A meni ga krivo.

Ima tak velike liste.
Po liti dila hlad.
Pod jim je zavezana kvočka
S piceki. Ja sam pak
Ispod jenga gledila misec snočka.

Ja, za veliku je korist.
A sad v jesen
Dok vitar puše ž jenga
Jesenski ringišpilji letiju
I dugo se vrtiju, vrtiju.

Nada Kovačić
Marija Gorica

STRAH PRED FAŠISTI

Zamučali smo vsi
i v kmici i v strahu
v hiži zastali.
Oko naše hiže
soldati so stali.
Stari dedek
stisnul me je
k sebi,
tiho mi je šapnul:
»Muči sinek, muči,
fašisti su pod oblokom.«
Mamek s kohačoj v ruki
nasred hiže su zastali,
žganci na šparhetu su goreli,
a mi od straha samo smo se gledeli.
Si smo znali po koga su došli.
Iskali su tatu
ki petokraku nosi na čelu.
Tukli su po oblokah
dedeka su zvali,
vlekli ga sim, tam,
pištolj pod bradu su mu deli:
»Reči, stari, ki je sin?«
Dedek so rekli:
»H vojake je prešel,
samo ne znam kam.
Ni glasa od njega ni,
morti več v črnoj zemlji spi.«

Snježana Filija
Tuhelj

SUNCE PRED PLOČOM PALIM BORCIMA

Sunce se je zbudilo,
zad briga se zdignilo,
h Suklu se naluknulo,
pak se je nasmijalo.
Nebom je zaplavalo
i hiže je dragalo.
Na jednoj se hiži
nekaj zlatilo.
Sunčeko se spustilo
da bi si to pogledalo.
Tu na biloj ploči
zlata se slova lisičeju,
još bol nek samo sunce:
»Slava palim drugovima.
U herojskoj borbi koju su naši narodi
vodili pod rukovodstvom K P J
i druga Tita
za oslobođenje, nezavisnost
i izgradnju socijalizma
u našoj zemlji!«
Spod ploče diši vinac
od klinčekov črlenih,
črlenih kak petokraka
na kapam partizana,
črlenih kak njihova junačka krv.
Z paklini žuti vitar se muti.
A sunce gledi, gledi pak si misli:
»Moje je zlato — narodim hrana!
Ovo je zlato — krv partizana
za slobodu naroda darovana.«

Željka Golubić
Šenkovec

CESTA

Čez polje i huste zelene,
uz potok od sela do sela
vijuga se stara cesta bela.
Puno let je prešlo prek nje,
puno, puno povedat bi znala,
puno je vidla dobra i zla.
Bila je mlada, nova, lepa,
otprla je našem selu vrata,
a denes puna je grab i blata.
Zbrazdana je kak staračko lice,
a v jamah joj voda stoji —
kak v oku suza.
Ali ni ona navek žalosna,
kak se na svetu —
i ona se menja čez celo leto.
Zima ju obleče v belo,
led i sneg se po njoj blešči,
dok v šumi lačna vrana kriči . . .
V proleče najpre nju sunce zbudi,
ona hticam z juga kaže put v selo,
ona sako jutro ljude vodi v pole na delo.
Ona posluša, kak potok šumi,
i čaka gda bu melin zaklopotal,
gda bu prvi mlaz proletne vode kotač opral.
Po letu je spucana, trda,
sunce ju prepeče,
voz vozom zlatnom pšenicom
uz seljački znoj po nji teče.
V jesen sa letina po nji v selo ide,
a onda z huste megle, dojde i dež,
htice su prešle . . .
V jesen se i ljudi pobiraju, hmiraju . . .
I zde bu cesta hmnoge suze hpila,

dok bu povorke tužne na groblje vodila.
Škripeli buju kotači, zvonila zvona,
dež bu curel, a veter nosil lišče,
a cesta se bu plakala z človekom,
kak da negdi daleko svoje detinstvo išče...
Mislila bu: negda kočije lehke i plahki voleki,
a denes automobili, kamioni — su me zgazili.
I nisam več dobra, veliju,
treba cesta nova i jemput buju rekli:
— Cesta se ova briše, nema je v karti više...

Aristea Košutić
Krapina

1973

NIŠ

Niš je niš
i opet niš.
Za netere se je niš,
bil to čovek, il pak miš.
Za netere se je niš:
se blage svieta
se buoži kries.
I grehi v življenju su niš:
čez prste se pušča se.
I dek v življenju zgrešiš,
oni tam veliju:
»To nije niš.«
Same trdi žuli
same teška muoka
večni puokoj
gda zna da v zemlu se pe,
zajni čkomaj
čoveku je se.

Ivica Svornik, VIII razred
Bedenica

STRIČJAK

Tam gore vu polju jen stričjak je zrasel,
nad vse se on trave je zdigel,
i mislil: v polu nema mi para
što bi me z jakostjum stigel...

Z bodljikami se špinčil, šepuril,
kak da je sam na svetu,
detela mlada drhče sirota,
zagrozil on sakom se cvetu...

Grašica drobna, lasača svilna
v strahu su skutrile glave:
strašen je stričjak... bodlike ima,
a mi smo slabe trave.

Al jeno jutro, seljak je došel
i stričjak niš mu se ni dopal.
Kaj on tu dela? Sramoti pole! —
i van ga s motikom skopal...

V živicu ga hitil... tam se naj gizda,
tam v trnju, gde i spada.
Veselo cvetki glave su zdigli,
smeje se detela mlada...

Vlado Puljko, VIII razred
Krapina

JASTUČEK

Jastuček mali
jastuček mehki,
kaj si pod glavu se del?
Šutel si z menom,
v kmicu se stisnul
teški si umor mi zel.

Čuli sme stiha
vura se njiha
i vleče vreme
kaj ne sme stat.
Vuru za vurom
život si jemle
odbija ih mirno
sad njezin bat.

Terezija Blaži, VII razred
Tužno

ODLIKAŠICA

Nebe je črna mreža prekrila.
Mreža spletena od ftičje peruti.
Nešče kak da ju je vliekel po nebu.
Jesenski dežđi se počeli zlievati,
ja sam počela v školu hoditi.
Dobre mi je išle.
Mam sem načela petice nositi.
I susedi su deznali.
Unda se ni za čuditi
brbljanju, falenju.
One jošče zdej traje.
Zrekle se kre plotov
da sam prefrigane familije.
Jena teca vučitelica,
druga študiera.
Vujci se pak od rojenja
mudre držiju.
A kaj se pak pokle prečule?
Da vučitelam torbe nosime.
Lehke je tak odlikaš biti!
Moji pak doma
prvam peticam su fejst veseli bili.
Najbolj dedek.
Unda su se privadili,
i na pašu me tirali,
a za vučenje i za knjigu
niesu nič marili.
To se same po sebe razme
da sem odlikašica
i tak dalje bu.
Eli su se fkanili.
Pofurene su se držali
gda letes nies petice donesla.

Ni mene nie baš sejene.
Štiela bi do dobrega študenta detirati
al zate moram furt odlikašica biti.

Anica Leštek, VIII razred
Oroslavje

MOJA TECA

Moja je teca puklava i stara,
a vsi jo zovejo — teca Mara.
Po hiži i dvoriščo
sem-tam šmiga,
za vse vam se ona briga.
Pere, pomeče, kuha,
peče kuruznoga kruha.
Obloke z novinaj glanca
i več za čas seno po škedjo
tanca.
Krave hrani, poji,
saki den jih doji.
Denes dela putra,
a sira bo zutra.
Obleče si strgano bluzo
i pajcekom nese kuruzo.
Cvetje na obloki zalevle,
piskutlivo si popevle.
Na čase fejst kriči,
a onda kak duh čkomi.
Dosti pot i krunico moli,
a negda vse svece z neba
zmeče doli.
Najbol je srdita
če jo gdo zapita:
»Teca Mara, zakaj ste
ostali puca stara?«

Vezda i vi poznate
puklavo i staro
mojo teco Maro!

Ljubica Banfić, V razred
Varaždin

TOČKASTO AMBRELO

Idem po vulici ponoj ljudi,
Si se zamišleno nekam žuriju.
V gožvi spazim ambrelo
Tak lepo, črleno, pono točkic.
Kak božji volek je bilo med ljudmi
Kaj si se nekam žuriju,
I kak da žmeriju, na nikaj lepog
Ne glediju.
Al' meni je v duši tuckal dežđek
I vrtelo se točkasto, veselo i črleno
Ambrelo — volek.

Bernarda Novak, VII razred
Varaždin

PARADA S PAJCEKOM

Imeli smo jednoga pajceka
(dobra i predobra duša od pikače).
Saki dan
je išel vun na zrak.
Moj bracek
(bil je kak i pajcek
vudren na jenu stranu)
pak ga je zajašil.
Moj bedasti pajcek
je mislil da ga napada prasička,
pak je počel bejžati.
No, da bi komedija bila vekša,
bracek se prijel za rep.
A ov prasički norc
se bojal da mu se rit ne vidla
pak si jo je štel z nogom skriti.
Onda su se koturali, ritali ...
Kad je bilo se cmok
i bracek došel kak bogec
svetoga Jembreka Prasočka,
male smo odehnuli.

Marija Mazal, VIII razred
Vrbovec

KUKUŠ

Kukuš ona
s kljunom čeprka
i hrano se išče
po zemlji blatni i puni kiše.

Verno ona to dela,
retko da se kada okrenja.
Perje ji se nakostreši
ko da je bela v pokisli vreči.
Naemput ko da je nekaj prime,
brzu se okrene i nekam skrije.

U grmlju se gnjezdi
popeva i trešti,
misliu bi netko
da je v gradskin orkestri.

Tatjana Marincel, VIII razred
Skrad

KMETSKE ROGLE

Zdigle su se za pravdu
z oštrimi rogljiči rogle
v ruki teškoj seljačkoj
da pomoreju kmetu
v tuči
i krvi —
kaj ne bi navek za drugoga se mučil,
kaj bil bi jemput svoj.

Em tak su rogle puno posla imele:
saki dan na gruntu
i v trsju
za gospona špana i bana.
Naj jemput se vzdigneju v zrak —
na gospodara!

Se jednak je teško živleti kakti i vmreti.

Vesna Vanjorek, VI razred
Zaprešić

SPREVRNJENI ŠTEF

Videla sam hčere Petkovoga Štefa,
Z novom kefom ancug svoj kefa.
Veli on meni: »Frajlen, gutn tag.«
A ja njemu na to: »Odnesel te vrag.«
»Vas, vas?« — pita me taj sprevrnjanec.
»Ne mene, nek tebe!« — velim mu na hec.

Čudno me gledel i prešel vu sobu,
Rekel je da ide po nekakvu robu.
A ja sam onda jezik nabrusila,
Al sam se nekak spremislila.
Prešla sam doma nafurjena i huda
A baš sam bila jake luda,
Kaj mu nisam skresala sve v lice.
Stoprom bi ga onda pogodila ravno v žice.
Več bum mu ja to vrnula.
To ne bu cela država čula
Kaj bum mu ja zakuhala.
Ja bum mu po nosu dala!
I još nekaj, zapamtil bu on,
Taj obični, sprevrnjeni slon
Kak se ponaša z gospama!
Velim ja to vama!
On bu još klečal pred menuj,
Nek se ne igra z ženuj!
Ali sad nek bu tak,
Jezik mu odgrizel rak.

Nevenka Majcen
Krapinske Toplice

BALADA O BELOMU PISMU

Belo je pismo poštar prinesel,
belo kakti je sneg.
Sin ga je materi pisal
s lecke zemli črne.

— Mati moja mila!
Jest sn, sinek tvoj.
Sinek tvoj s kraja daleka,
tak črna i mrzla.

Kad ti bi znala
kak mi je grdo tu!
I žulji na rokah me pečejo.
Teški so lecki dinarji.
Olovno nebo je lecko
i vavik so na njem oblaki.

Sto puti sem se danas prignul,
na tisuć cigl sem znesel,
tisuć od tisuć dsk prnesl.

O znam, ti več prašaš:
Kda buš pršl, ka se buš vrnul?
Iše mrva, mama.
Som mrva!
Na proletje, s prvim cugom,
pršla bo tvoja nada.
I Mate bo onda pršl,
i Jože, si bomo pršli.

Jest bom prnesel te krvave dinarje.
Oni me života koštaju.
Poule, kad pridem, bomo lepo,
sretno, tak sretno živili!
Bomo veseli, mama!

I milu moju mi pozdravi!
Reci da iše va srcu mi živi.
Ženili se bomo na proletje . . .
Al bomo veseli!
O bom, bom, na proletje
bom pršl, mama draga!

Proletje je pršlo v belome cvetju.
Zelenili so se bregi,
Dišale so friške rože.
Mati je dugo čekala stara,
al sineka ni, pa ni.

Cuk je pršl.
On z nega zašl ni.
Samo je vejtr prinesl
veliku tugu,
žalost s lecke zemli.

Lecki so lidi z lecke zemli
črno škruto prnesli.
Črnimi slovimi na svojem
so jeziku napisali
da dvajset je imel let.

Proletje je pršlo v belomu cvetju.
Zelenili so se bregi,
dišale so friške rože.

Samo so naši zeleni bregi,
i rože mehke, i nebo plavo,
za materino tugo znali.
Drugi je nišče ni znal,
ni vidil, ni čutil ni.

Žarka Sarko, VII razred
Delnice

KAJ SEM SENJAL

Črna ta kmica
niš videti dala mi ni.
V nekaj sam se spopikaval
z rukami lomatal,
za nekaj se grabil,
a nič nis videl,
za nič se nis prijel.
Od sikud kak da se
nekakva kalna
i črna cedila voda,
kak da su se mrzle
kače po meni spijale.
Rival sam z rukami tu kmicu,
nis je mogel porinuti,
htel sam kače ze sebe strgati
nis je mogel.
Stalno sem išel,
kmicu pred sobom rival,
kače ze sebe trgal,
nikam nis prešel.

A de sam i bil?

Zdravko Orgulan, VIII razred
Kupljenovo

NAŠI JURJEVČANI

Kak melin na Muri
nešteri so stori.
Škrljak na glavi saki ima,
pipo v zobmi navek drži.

Prepozno ji boš lefko
po trdaj šakaj
šterimi pluga večno držijo
i drva z šum nosijo.

Naši pak vam Jurjevčani
najrajši vu klet bežijo.
Tam se spomina,
tam se napije,
tam se skutura
i prespi.

Kupica vu trdi šaki,
pipa vu zobmi,
škrljak na glavi
i nekak se živi.

Jasna Munđar, VI razred
Lopatinec

PIŠČENCI

Dopelali su je vu zduplane gajbe,
i stišnene i gladne,
po pedeset.
Piščali za materju su
tere ni imeli niesu.
Vbuogi piščenci šteli su spati
a niesu mogli zapreti oče.
Gazdarica ze svetlem je
fkrala nuoči vu trde gajbe.
Su smesu kluvali,
vodu pili,
poščili,
kričali,
piščali,
bluvali.
Z nivoga kriča smrdečega
nišče ni čul one kaj diši.
Naviek budni,
ni gladni,
ni žejni,
Buokci.
Niesu znali da v jajcu
su pojeđeni mogli biti
i da iste ih čaka:
v rajngle gda buodu s riglu pokriti.
Buokci, mrtvi su za ludi najslajši
jer ludi su same s mrtvemi siti!!!

Ivica Svornik, VIII razred
Bedenica

JUTRO

Cveteče,
Dišeče,
Zlatnu si krunu od sonca spleče,
Vu moju hižu stiha došeče.

Pisani je ftiček stiha zapopeval
Gda sem ze srca radost zleval,
Hitro poskočil
I v školu prešel smeječ.

Protuletno jutro cvelo je dišeč.

Dražen Stokić, VI razred
Varaždinske Toplice

BUNA 1573.

Blate krvavo, okolo roke, noge...
su pruobali kmeti pokazati roge.
Ali sad tek bodo gospoda strožeša,
naj bo marva kmetska spametneša.
Visi mese na jaboka, ruška...
Na kle stuo baltic i jena puška.
Matija Gobec na gvuožđu sedi,
braču svoju mertvu gledi.
Gospoda glediju v sametu i v svile,
zabili su na zobače, na krvave vile.
Kmeti pak su pod kožnatim bičom,
naj se miriju z molitvu i s kričom.
Bogata gospoda, gamad s krvavu dušu,
šape bi porinuli i vu kmetsku gušu.
Blate krvavo, okolo roke, noge...
su pruobali kmeti pokazati roge.

Štefica Sakmardi, VII razred
Zelina

PRI DALMATINCU

Dalmatinec je h strani zemli biu
pineze si zaradiu
i h Kluču, na križaju
veliku birtiju sagradiu.
Tam igra đuboks
i ribice fino dišiju
pak si, si radi tam ideju.
Dedek i jengovi pajdaši tam su zašli,
Finoga vina, dalmatinskog, su našli.
Pak su pili, pili
i fejst se napili.
Kaj mala deca su norili
i đuboksu konkurirali.
Sad kad su vina siti,
triba je domom iti,
ali ih noge nečeju nositi.
H grabu je dedek opau
i tu je kaj top zaspau
zi društvom svojim.
Babe su ih našle
i dile ih vu tačke
(dedek je sanjau črne mačke).
Doma je z kolcem takve batine dobiu
da cili misec ni praf sidiu.
Taj dan si bu pamtiu
Nigdar se više ne bu napiu
Kilometar bu bežau od Dalmatinca
Ni mu triba več ni đuboksa, ni ribic,
ni dalmatinskog vinca.

Ernest Kutarčić, VI razred
Šenkovec

HE, VRAPCI, VRAPCI

He, vrapci, vrapci,
vi cukreni bokci,
ke ste?
H keroj se strehi zde skrivate,
pod kerim krovom vi mučite,
keru koruzu zobljete?

He, vrapci, vrapci,
zakaj ste furt lačni?
I zakaj ste potepuhi?
Je, je, dobre ste čuli.
Potepuhi ste, potepuhi . . .

Damir Gorup, VIII razred
Pregrada

STANITE, NORA LETA

Stanite, vi nora leta,
Ne bežite tak fletno črez življenje,
Jer . . .
Ja još očem sedeti
vu toplom krilu maminom.
Ja još očem
popevati popevku za bebico svojo
i kikljice joj šivati.

Stanite, vi nora leta,
Ne bežite tak fletno črez življenje
I . . .
Ne jemljite mi ono
koj je najljepše,
koj mi je najmilije.

Ne jemljite mi detinjstvo moje
i ne rivlite me vu starost,
de se od žalosti
i spominka na detinjstvo živi.

Stanite, vi nora leta,
Ne bežite tak fletno črez življenje!

Stanite!

Nada Topličanec, VII razred
Čakovec

FALA TI...

KAD SAM SE DIVLJE IZ JAME IZVUKO...

I. G. Kovačić

Znam da teške ti je bile
v glibuke
smrdeče
proklete jame,
znam da bolele su te rane
gde negda su joči tvoje bile.
Znam da nepodnošlive su bile tvoje muke
moj dragi
dobri človiček.
Pune si trpel za me.
Ne znam kaj da ti velim?
Znam, za navek bum ti dužna ostala
dobre znam
da tvoja nesreča je mene sreču dala.
Fala ti,
moj dobri
požrtvovni
mučeći spasilec.
Fala ti kaj muke si trpel,
fala ti kaj slobodu si mi dal.
Morti buš rekel da ne trebam ti zafaliti
o trebam, trebam
mali
skromni človiček
kaj si velik i jak.
Svati da si same ti to mogel pretrpeti
a onda još i skromen ostati.
Fala ti kaj na smrt si bil osuđen,
fala ti kaj živ si ostal,
fala ti kaj lepše življenje si mi dal

moj dobri
požrtvovni
mučeči
veliki i jaki...

Jadranka Belonjek, VIII razred
Rugvica

VALENTINSKO PROŠČEJE

Sonce pomali cirkvu preboda,
vuni štanti stojidu.
Ludi! Čuda ludi
na proščeje idu!
Črleni ...
Veseli ...
Pisani kak deteli!

Idu v cirkvu
stiha, pomali ...
Pre lontoru klečijo,
a plebonuš vičejo,
prodečtvo držijo.

Potli meše po proščejo se rezidejo,
v rokaj fučke i medena srca nosijo.
Na se stroni zvoneje se čuje.
To naš Šimun za zvonce poteguje.

Vesna Klobučarić, VI razred
Lopatinec

BELJATVA

Potrgane su kuruze.
Beljatva je v vesi,
Puž je puna hiža.
Vusna orgula drhče.
Mošt vrel se pije,
popevljeju, juškaju dečki,
Dvoje za jorgovanom šutečki
su zapeli v usne.

Bernarda Tramišak
Tuhelj

MEĐIMURJE

Išče smo tu,
v malom Međimurju.
Med Murom i Dravom
zdignjenom glavom
Međimurci živimo mi,
pesem i delo rad imamo si.
Šteli so nam Međimurje zeti
i svojo vlado deti.
Šteli so nam zeti rodni kraj
i mili nam kaj.
Ali išče smo tu
v malom Međimurju.

Marija Špiranec, VIII razred
Nedelišće

MATI

Bil je još mraz,
Ona se stala,
Čkomeč.

S pune brig
Zišla je vun,
Drščeč.

Motiku je zela
Delat je tišla,
Leteč.

Posel je napravila
Dimo se vrnula
Smešeč.

Marica Tuk, VIII razred
Raven

MOJA PRVA LJUBAV

Kak bi je prišel,
kak bi je rekel
da sam vu jnu
zacmokan fejst ja?
Kak bi je prišel,
kak bi je rekel,
a štel bi da ona to zna.

Probam je reči,
al glasa nimam,
črlenim se ja.
Pak vuz nju se šmajhlam,
pak nju gda trknem,
štel bi da ona
za moju ljubav zna.

Vidim da i ona
štela bi k meni,
al nju je još više sram,
pak čeka na strane
da prijdem ja k ne
i da je listek dam.

Ivan Plevko, VIII razred
Bistranska Poljanica

PRE ZOBARI

Tak me je zob bolel, časna reč, kak da je ponorel.
Najnapre polahko, samo malo, tak nekak dopodne,
a onda vse jakše i jakše, celo bogovetno popodne.
Ni to mu ni bilo dosti, pa se razmahal, kljuval, cukal,
pomislila sam: morti se sprema na neki festival.
Razmela sam brž ki buju finale
i ki bu moje grle najbolj popevale.
Ti tak hudi čas ne more se več odgoditi,
a kaj morem, pomoči ni, k zobaru treba iti.
Ni mi doč do ambulante, ne znam zakaj je tak blizi.
Nis bila prva, nek po redi treča,
baš sam srečna kaj me ni tu ni napustila sreča.
Sestra me pozvala i fort je pri vrati stala,
mislila je da se v ambulantu ne bum dala.
Pozdravila tak sam tiho, da ni sama se nis čula,
morete misliti, kak sam kuražna bila.
Komaj sam se na stolec sela i fest za ročke prijela.
Onda je sestra zobaru v roko kleša dela,
a ja sam odma svoju popevku začela.
Zobar mi je, mrtev hladen, špiglec v zobe del
i svoj posel bez moke i močeč mam zgotovel.
Još denes se pitam zakaj sam se tak zobara bojala
i zakaj sam tako dugo do najhujšeg čakala.
Povejte mi, prosim vas lepo, kaj se to splati
zbog jenega običnega, pišivega zoba celo noč ne spati.

Mirna Leskovar, VII razred
Dubravica

ROŽICE

Rožice bele
rožice plave,
rožice žute
zdižeju glave.

Hiljadu rožic
gledi iz trave.
Rožici beli
idem sve bliže.

Gleč! Rožica već je
vekša od hiže.
Do neba svoju
glavicu zdigla,
belinom beli
oblak dostigla.

I se je najemput
plavo, črleno
belo, prebelo
nebo megleno.
I su tu lepotu
štela bi zeti,
a kaj ja morem
kad se lepota
ne more prijeti.

Najemput se zmislim
da bojice imam
i brže bolje,
kak sama sam znala,
z bojami ja sam
lepotu si fkrala.

Renata Malogorski, V razred
Gornje Jesenje

BARJAKI ZNAD BREGOV

Žarki ogenj na nebu.
Tam negde daleke
za gorami
vtaplja se sonce.
Plavaju čoni
po nebeskem morju.
Gledim te svoje brege.
Niesu oni same zeleni.
Nakinđani su kak puca na zapisu.
Žoti od žmehke ilovače.
Sivi od megle.
Poškrapani z rosu.
Plavi daliečni bregi,
črni od kmice.
Črljeni od nebeskuga ognja.
Črljeni barjak se jošče črljeni na nebu
kak ogenj bleščeči,
kak krv one teri su je zlievali za te brege.
A vetri me pitaju
za Matu teri je hmiral
za rodnu, domaću grudu.
Za Jožu teri je ljudem
put k boljemu življenju pokazal
i restepel po bregie svietli prah slobode.
Zate se zlatiju kak da je
zlatna preja po nji restepena.

Štimam se pred svietem
kaj sem baš s tie bregov.
Kaj razmem te črljene krpe na nebu,
Matine i Jožine barjake.

Anica Leštek, VIII razred
Oroslavje

KOSCI

Krus, kras,
krus, kras...
Kose ječiju,
a travke i cvetje
od bola mučiju.
Opal je črleni mak,
i lampušek bieli
i čude, čude
travki zeleni.
Jen je temni metafulj
doletel
nekak stiha,
mučljive,
kaj da na sprevod
cvetju ide.
Sparina.
Žmehka sparina.
Suhe siene diši.
H zraku truden metafulj.

Polje hmira
od oštre kose.

Irena Štefanec, VIII razred
Oroslavje

KARTE SO BILE KRVAVE

Fabrička vrata so se otprla,
zmočena gosenica vun je vdrla.
Hilade radnikov v stiski
dimo se žure.
Beciklini zvonijo, motori brne.
Smeh na obrazo, spujene norme,
penezi v žepu.
Đura pajdašom veli:
»Dve deci bomo saki spili!«
Za kroglim stolom f krčmi
gut zalevlejo.
Z jezeračmi karte se mešajo.
Kaplja za kapljom
stola polevle.
Štefu i Đuri kuvert s plačom zevle.
Kak vreme leti!
»Kesna je več vura
dimo tre iti«,
rekel je Đura.
Krvave oči komaj gledijo,
v zakajeni krčmi pijanci ležijo.
Senokoše su lepo dišale,
kraj potoka stare vrbe so već spale.
A Franc se je klatil
i jako klel.
Pajdaši su dišli, ostal je sam
i mesec se za oblak srdito skril.
Steška se Franc do štreke dovlekel,
za šiju se noga zadela,
kmica pred oči mu pala,
stati mu ni se dala.
Zdaleč cug je prihajal z žutimi očmi
i fučkal.

Cvilili so kotači,
prešel je cug...
i strašen se krič začul.
Bez nog ostal je Franc.
Drugi den v jutru
štrekar je našel blatno kapo
i peneze rastepene plave.
Karte so bile cele i krvave.

Milica Korpar, VI razred
Nedelišće

PENEZI

Za nje se mučiš,
A oni so rak;
Srce ti pojejo.
A bez srca
Makar sega imaš,
Ti si siromak.

Zlatko Dvorski, VIII razred
Varaždinske Toplice

KAJ DELAŠ?

Naprej, pre hiži
sem kitice sadila.
Vsaki ki je polek mene išel,
vsaki me je pital:»Kaj to delaš?«
— i vujna Draga
— i strina Jaga,
— i stric Jože,
— i strina Roža,
— i teca Treza,
— i vujc Peter,
samo me ni pital
južnjak veter
koji je z Plitvice doletel
i znal je
da se je i zvonček,
i jaglac,
i tulček
već rasvetel.

Biserka Beli, VIII razred
Varaždin

DOŠEL JE TATA

Denes se obed na veliko dela:
Peče se purica debela.
Z mlinčeki se bude slatko jela,
z vinčekom zalela.
Pak bu bormeš kolačev sake fele —
mama je orehe mlela.
Ni nedela.
To moj tata
kaj v tuđoj zemlji dela —
vrnul se doma.

Branka Karaula, VIII razred
Zaprešić

KNIGA

Moja kniga se sama vuči,
Ništ se ne muči.
Sama čita, pak se pita:
»Jel imamo mi dijaka, prvaka?«
A ja samo čkomim,
Kraj knige sedim,
Grejem se pri peči
i — v miru spim.

Mirjana Paviša, VII razred
Kalinovac

1974

TATEKOVA SMRT

V jutre sive i mrzle
tihim je korakem
v moju komoru došel.
Jednom je nogom pocek prešel,
a onda v večen sen je pal.
Smeh mu odrvenel,
na obrazu ladnem ostal.
Reč nerečena još bludi med nam.

Vrisek je z mene zletel,
soze so moje
negov obraz vmivale,
roke so moje
črne lasi gladile.
Zadni pot na pot
oke ga moje sozne spratilo.

Nigdar se vre vrnul ni,
al negov je zadni smeh
v mojem srcu ostal.

Vesna Sever, VI razred
Dugo Selo

ZAGORJE

Zavleklo se
v jen mali, tihi kutek
tu gdi vekovečno
brigi popivaju,
tu di zvizde
najlipše sijaju,
tu di mesec
teško spi:
senjal je noćas
da bu Zagorje prešlo,
da bu odletelo
na krilima ptic.
I ja bum prešla
naj ni mene ni.

Lidija Filipčić, VI razred
Savski Marof

NAJTE NA ME KRIČATI

Ne!
Najte na me kričati.
Makar sem i kaj lošeg napravil.
Najte! Drugi put bu bole.
Najte na me kričati,
Jer ni moja babica ni na me kričala.
A nje zdej više ni.
Pokopali su je pred dvie lete.
Ja ju nikad pozabiti nemrem.
Stalne na nju mislim.
Navek mi je znala reči:
»Ti si dober dečec.
Zakaj bi ja na te kričala.«
Takva je bila moja babica.
Nigdar ni na me kričala
I nigdar me ni špotala.

A onda, kad je ona vmrla,
si same na me kričiju.
Za se sem ja kriv.
A ja im velim:
»Najte na me kričati
jer ni moja babica ni na me kričala.«
A ona zdaj vu Maču leži
I nigdar se više ne bu zdigla i rekla mi:
»Ti si dober dečec
Zakaj bi ja na te kričala!«

Ivan Novački, VIII razred
Bedekovčina

KUŠLEC

Kak je lepe sunce sjale
Gda sam ti rožice bral.
Smejala si se meni
I ja sam ti kušlec dal.

A ti si onda pobegla
I više te bile ni.
Kam si se skrila
Kad iskali sme te si.

Da se vrneš k meni
Opet bi ti rožice bral,
A z rožicama bi ti tak rad
Još jeden kušlec dal.

Naj se duge skrivati
Dok još rožic ima,
I da ne prejde vrieme
Kušlecima.

Ivan Novački, VIII razred
Bedekovčina

V JUTRO

V jutro me je pesma kokota zbudila,
V jutro me je rosa nežno, nežno hmila,
V jutro sam hlovila jeneg žutog leptira,
(al — mislila sem si — nek živi,
pa sam ga pustila).
V jutro sam sunce pozdravila . . .
V jutro sam videla da su se h polju maki rascveli . . .
V jutro sam videla kak su si ljudi veseli.
I ja sem bila vesela . . .

V jutro sam pri putu
našla hvenuli cvet.
I odmah je žalosten postal celi svet.

Aristea Košutić, VIII razred
Krapina

MATI

Kaj je zvezda črnoj noči,
kaj je sunce danu,
kaj je rosa trudnoj zemli,
ti si, mati, meni.

Ti si mene navčila
kak se z pčelom spomina,
kak se roža zaliva,
kak se htici jesti da.

Ti si mene navčila
kak se suze obriše —
sebi, a i drugima,
kog nevola pritišče.

Ti si mene navčila
kak se človek rad ima,
kak se voli zemla ta,
lepa, draga, slobodna.

Ti si mene navčila,
kak se voli narod taj,
teri čuval naš je kraj.

Aristea Košutić, VIII razred
Krapina

ZAGORSKA VEČERA

Petrolejka stara na stolu stoji . . .

Do nje kupica vina
i komad kruha domačega, kuruznoga.
Jen črleni paradajz,
sivi, veliki luk, i
. . . hrapavi stol —
veliki, pri obloku . . .

Aristea Košutić, VIII razred
Krapina

BAKA I TELEVIZOR

Baka se je z dučana vrnula.
Boga ti pitaj kaj se nije kupila.
Bile su tu dvi vegete, tri paštete,
Zvijezda-majoneza z friških jajec,
Istra-rubin šampanjec.
A kad je tek počela vaditi praške,
nekakve fakse, rotale i črne bike,
pa fruktal-soke osvežavajuče,
a onda odlične klara-kolače,
nekakav umetni v prahu krumpir,
parmezan ribani sir . . .
I tak je se to
jedva na stol stalo.
»Kaj slavite kaj?«, ja sam pitala,
a deda je rekel:
»Ne, samo je baka snočka
pak EPP gledela.«

Branka Karaula, VIII razred
Zaprešić

LICITARSKO SRCE

Kak lepe je bilo črlene
to malo srčece medeno!

Rožice su po jem cvale
zelene, žute, plave — male,
z belom mustrom spletene,
i z špiglekom v sredini
pod kim je pisalo nekak ovak:
»Zemi od mene darek mali,
Da te rad imam si znaju i onak.«

Črleno je srčeko zbledelo
i cvetje na jem povehnulo.
Ni bele mustre više ni,
Još samo špiglek v ormaru stoji.

Branka Karaula, VIII razred
Zaprešić

PELAM TE ČEZ SEČAJNE

Pelam te čez sečajne
kak po stari dragi puti.
Dve ftice k visine su letele,
dva goluba bela.
V proletju cvetnom nemrem pozabiti na to,
kak sem te gledela samo
kad smo skupa išli,
a po polju kak srna sem skakala.

Pelam te čez sečajne da misliš na me.

Blaženka Puzjak, VIII razred
Zaprešić

KULOVRET

Stuji, čubi na najže
paoki sou mu mrežu spleli ...
još pred dvajseti liet
njega sou v kout —
v paučinu deli.

I tak spi kulovret dragi —
paoki mu pupievke pupievaju,
v kmice
na najža
šlajer mu cinfraju ...

Marija Lisak, VIII razred
Marija Bistrica

PRETULIETNI VETER

Zacuojkal je na čriešne svrž —
z dalkuga je grde glase dunesel.
Čuje se z cierkve zvuon...
bim — bam duon...
a veter ga nosi
sim pak tam.
Stepel je z breskve ruozi cviet,
čele sou vušle v svuoj duom,
najempout je zgledal
mesec na nebu
i štel je veter
puleteti za nim.

Vlovil je deklicu
pud čriešnu na briegu,
skuosmal je lasi,
pugladil pu licu —
udnesel je nejne misli
i pubiegel z brega
čez pole v šumu
gde našel je kmicu.

Đurđica Dijanić, VIII razred
Marija Bistrica

NA PRAGU LETA...

Kak sam raduosna gda tiči pupievaju
gda vetri vu polu cvetke gladiju
raspupievana gledim na listu rosu
tateka svega v trave... i kosu...
Oj, vetri tuopli, južnaki
boudite duobri — boudite jaki
ubrišete oči mujega kraja
ubrišete souze dišoučuga maja...
dunesete sounce — i lete ž nim
da trudna i srečna
med cvietjem zaspim...

Biserka Hižar, VI razred
Marija Bistrica

KAKVI SOU TO LJUDI . . .?

Nesel je Ruda vu melin šenicu —
i da bi se vugnul z blata,
ubrnul je čez Habinu šenicu.
A Habina baba je zločesta bila
pak ga je na Stoubicu — soudu prijavila.
Z baltu je Haba letel za njim
kričal, klel, bečal i rojždil . . .
Lovil je Rudu — zel mu šenicu:
»To sam si naplatil kaj čez moje hodiš!«
— zgrozil se Haba Rude,
i ubrnul dima čez živicu.

I . . . opet krič . . .
Čuje se krič — da se se bregi tresou:
»Zake mi je zel šenicu?«
Pak kaj mu je napravil
kaj je prešel
čez negvu živicu?
Ludski jal i nenavid sou krivi —
naviek sou ljudi takvi bili.

Same naj zutra ne dielaju tak,
naj najdeju stezu
bielu širuoku,
drugač nas se bou pobral vrag —
ak ne bou rouka
vmivala rouku.

Đurđica Dijanić, VIII razred
Marija Bistrica

PRITULET

Snočka je tiha, tiha došla pritulet,
mesec ju je dopelal lepu kak snehu.
I htič je s juj došal,
Duga, duga su skup sedeli na vejki,
htič je popeval, mesec se smejal,
a pritulet — sneha šla z vejke na vejku.
Najemput se mesec skril,
ni htič na vejki več ni bil,
a mlada sneha h vert se otputila,
travu i cvetje dišeče zbudila.

Ankica Križnik, V razred
Petrovsko

TEPEC

Dok v noči doma sem došel,
japek me onda pitati počel:
»Tepec ti jedan,
kud si se skital?«
»Joj, tatek dragi,
kaj ti naj rečem —
gledel sam nebo
i bil sem srečen.«

Jadranka Cepanec, VI razred
Ilija

SONČECE

Sončece drago, sončece milo,
kam si otišlo, kam si se skrilo?

Gdje je ve ono žarko ti lice
koje je grelo žute rožice?
Črni oblaki tebe su skrili
vetri i deždi nas pohodili.

Nema te nema, posvud je kmica,
se je žalosno bez tvoga lica.
Kad buš došlo, kad nas buš grelo
kad pak na polu nazaj bo cvetelo?

Dojdi, ah, dojdi, sončece milo,
pak nam donesi se kaj si skrilo.

Marija Koščak, VII razred
Ilija

MOJA VULICA

Nektere su iže vu jne od posavskoga rasta
— još od predi prvuga rata —
s krovmi od klasovog zlata
i z dvoriščima navek poni blata.

Sosedi se voze v koli drevenemi
kej jake, jake ružiju,
a voleki nijovi stari
navek se za nas mučiju.

Na jne vidiš omladinu z dugemi lasmi
i z cipelami z visoku petu,
z lačami črlenemi, širokemi
i šosmi jake, jake kratkemi.

Mene je vulica moja
najlepša na svetu —
i ne bi ju nikomu dala
ni za teru aleju v najlepšem cvetu.

Branka Genzić, VIII razred
Rugvica

KAM SE JE SKRIL?

Spreplele su se sene vu vrbiku,
Gledel nas je z visine mesec zanesen.
Sedeli smo skupa na travniku
I pisali jenu malu pesen.
Igral se je veter vu grajnu,
V trave se smejal črleni mak.
Z divlejnem sem gledela zvezdu saku,
A on je mene pogledaval — sad ovak, sad onak.

... Sečam se sega ...
I sad bi štela biti kraj nega,
Ali nega ne ...
Same soze curiju po licu,
Polehko mi srce bije,
A sena ko da mi šepče
Bu došel — same nasmej se prije.

Vesna Pavlović, VIII razred
Rugvica

DAVKO VU STRANJSKOJ ZEMLI

Vse se stišalo.
Grad je zadremal.
I dok je cvetje dišalo,
i ftiček svoju pesmu zapopeval,
i vsak živ spat se pospremal,
vu tem stranjskom gradu,
moja lampa još gori.
I flaša je još na stolu,
ali vina vu joj više ni.
Makar je prazna,
moje oči je sam glediju i glediju.
A kaj takšega vu ji vidiju?
Vidiju vse.
Staru hižu, več napol podrtu
kak se med bregi skrivle.
I staru moju mamu v joj.
Sirota meni pismo piše,
i s unem črnem fortufum soze briše.
Kaj mi piše?
Kak i navek:
Nek se joj vrnem ...
Da onak stara biti sama nemre više ...
Ali ona sirota zna
da ni meni ni lehko.
I ve tu,
dok se vsak živ
na mirni počinak sprema,
v mom srcu mira nema.
Čujem klopoca kak klopoče,
purane kak brbure
i staru Šeku kak muče.
Vsi kak da me zoveju.
Vsi su tak veseli, tak domači.

Doma su.
A ja,
tu sem sam i tuđi
vu toj davkoj stranjskoj zemli.

Anica Magdalenić, VIII razred
Šemovec

NOKTURNO

Vse je ftihnulo.
Ni vetra ni,
ni nihaja grana,
ni lajanja psa,
ni žmigaja zvezda,
ni tebe ga ni.
Sam su treptaji zraka
vu nočnoj kmici
i smeh nočnih ftiči
tam daleko pri Plitvici.
Još malo, pomalem,
i svugdi bu noč
rašírila svoje roke.
A tam malo dale,
vu onem črnem dolu
svetli se lampaš
vu kleti na stolu.
I srabljivec je polek
i stara kupička,
kraj zida je postelja
i vu kutu stara stolička.
I se je isto kak navek.
I pesma pajdaši se čuje
daleko, daleko čez šume.
I se bu se opet ftihnulo.
Ni vetra ne bu,
ni nihaja grana,
ni lajanja psa,
ni žmigaja zvezda,
ni tebe još ne bu.

Anica Magdalenić, VIII razred
Šemovec

MISLIM SI

V kotu na stolcu sedim.
Nekaj si mislim:
kak bi bilo da sem
rožica črlena ili ftičica malena?
Da sem roža ne bi dobro prešla
kosa bi me pokosila.
A ftičica da sem
puška bi me strelila.
Najbole bu da za
ve još bum
to kaj sem je.
Kraj mame i tate sigurno je se.

Stankica Bais, V razred
Varaždin

SUKLINE TAJNE SU I MOJE

Tak dugo, dugo na kamenu
bilom sidim i h vodu
zelenu gledim.
Sigurno zato kaj su i moje
oči zelene,
morem razmeti vir.
I Sukla mi šapće tiho, tiho
a onda glasnejše, glasnejše ...
i mir.
Zelene su Sukline Suze,
i kamen,
kamen vu Sukli
je isto zeleni.
Se svoje tajne, i se popefke
jedino meni povi;
te tajne preveč su lipe
i niti jedne neču vam reč...
Jedino Sukla i ja ih znamo,
za denes, za jutri
i za navek.

Paula Hrgar, VIII razred
Šenkovec

DA JE DRUGI PREDI DOŠEL...

Jurek je dečko fejst i mlad
i vse delati ima rad.
Jake su mu roke,
nafčen je na vse moke.
Cela dneva kopa, orje,
brazde za jim ostajejo
kak črno morje.
Ftičeki koli jega popevlejo,
z čela mu se kaple znoja
zlevlejo.
Na pole se Jurek jake zdela,
a domaj se prime novega dela:
i krave trej nahraniti,
i kojne počesati,
i friške vode vsem dati.
Jurek je dečko fejst i mlad
i jeno puco ima rad.
Zebral si je Janico,
fajn črleno deklico.
I lepe srce ji je
na proščeje zbral —
da je drugi predi došel,
neje znal!
Jurek bi Janici vse dal,
on bi za jo vse fkral,
vse najlepše bi za njo zbral —
da je drugi predi došel
neje, siromaček, znal.

Ljubica Banfić, VI razred
Varaždin

ŠTEFEKOV PRVI KUŠLEC

Vsake se jutre več vu pete vure stal
i krave na pašo je Štefek gnal.
Da so se napasle, dime ih je dognal.
Onda jih je moral počesati, napojiti,
a negda-negda i podojiti.
Poldne počne zvoniti,
Štefek vu školu mora iti.
Hvečer mu se jake spi,
al za Štefeka ga počinka ni!
Treba zadačo napisati,
kajkaj za zutra znarisati.
Lenka jošče dugo vu noč gori,
kre nje zmočeni Štefek spi.
Sonce ga vu snu lepe greje,
on se veselo smeje.
Krave su mu na sosedovo pobegle,
lepe trave se znajele,
a onda se vu senco legle.
A on? Štefek? Barici je
prvi kušlec dal,
a to neje nišče videl,
nišče znal.
Zjutra bo ji pak dal kušlec
i črlenih rožic pušlec.
Senja Štefek pri lenki ki ga
kak sonce greje,
a Štefek se furt veselo smeje.

Ljubica Banfić, VI razred
Varaždin

SVAJA

Vse je tihe
i bele od snega,
samo se čuje krič
z visokega brega.
To se kume Jalža
i Bara svadijo,
grde reči govorijo
i več jeno vuro norijo.
Kuma Jalža kriči:
»Kak mi ne bo žal
kaj te drži takav jal!«
Bara ji ne ostala dužna:
»Ti sam stihaj bodi,
pred oči mi več ne hodi!«
»Držiš se jake zmožna,
i kak da si fejst pobožna!«
»Buš stiha mam!
Kaj te neje sram?«
»Tebe, tebe more biti!
Kak vupaš po sele hoditi?«
»Kaj tulke noreješ?
Bole da si pri peči greješ!«
»Da ti ne bi tak dugi jezik mela,
hiža bi ti bol zgledela!«
»Sosedami ne daš mira,
zato pa te i mož z doma tira!«
»Evo tebi friška figa,
kaj te za mega moža briga!«
I tak se kuma Jalža i Bara
denes jake svade,
a zjutraj se bodo več
pak imele rade...

Biserka Osonjački, VI razred
Varaždin

KAPARA

Došel je diečke diekli
da ju kapari.
Diekla je sirota bila,
on bougat.
Dunesel je sega,
ona se veselila.
Kad se uženila
zate je splatila.

Marica Paj, VI razred
Kašina

ZIMA

Tak nežne i drobne zvezdice bele
so s neba opale na neše selo.
I saki krov, i saki plot,
i se je okoli nas belo.

Potrti lonec s dvajsti luknji
je v dvorišču napičen na kolec.
Ozebli ftič se sel na drevo
i za cajt je poletel v dolec.

Hižice naše spiju pod snegom,
samo obloki vedro glede.
Na šajbi je mraz narisal rože,
velike, bele na obloku sede.

A nek se sonce malo pokaže,
veliko, črleno, toplo, kak peč,
kaj se bo onda dogodilo,
ko bi to mogel reč?

Streha bo plakala s tisoč soz,
i črne mlake pone bodu.
Topli veter se bo španciral
i sneg več ne bo.

Jadranka Šokman, VI razred
Sraćinec

DELALI SMO HIŽU

Lani smo rušili staru hižu.
Hitro smo je zrušili,
Makar so težaki
Dok so pri nas delali
Skoro se zadušili.
Najempot je dvorišče
Bilo puno pletera.
Počrnjeli gredi i slame,
A v zrak so još štršale
Dve-tri stene same.
Spravlali smo se onda
Novu hižu delat.
Al je žmehko išle.
Vozili smo cele dane
Cigla, črepa, obloke i vrata.
Nigdar ni dost bilo
Čavlov, vapna, peska,
Falela je negde deska . . .
Za glavu se je lovil tata.
Ni penez mu dosti bile,
A vina se čudaj spile.
Hižica je sporo rasla.

Tak vam naša hiža nova
Za tri lete bo gotova.

Nada Novak, VII razred
Varaždinske Toplice

ČREŠNJA

Na mojem podolju
Je meni sakoga protuljeta
Najlepše biti.

Med granjem črlene črešnje
Kak ftiči smo navek skriti.
Črleni smo kak črlene črešnjice,
Od sreče.
A gda se prva zarumeni
Na najvišešoj grani,
Srce nas same pod njene drevo
vleče.
Pak zoblemo slatke
I mislimo slatkejše:
Al bo i drugo leto
Tak lepe precvela,
Z dalek nas zvala,
Z nami se smejala,
I bila vesela
Kak sa deca z sela?

Anica Novak, VII razred
Varaždinske Toplice

ŠTELA BI

Štela bi ftiček postati
Pak lepo, lepo popevati,
Pak visoko, visoko leteti,
Hude ljude razveseliti,
Sama pak srečna, presrečna biti.

Štela bi biti same dobra,
A nemrem nigdar to,
Nekak lekše čoveka se prime
Navek nekšno zlo.

Štela bi cvetek modri biti,
V protuletnoj rosi vmiti,
V gustoj travici skriti,
Štela bi — lepa, lepa biti.

Štela bi da se lepo i dobro bo.
Štela, štela bi to!

Karmen Mikulec, VII razred
Varaždinske Toplice

STEZA SMRTI

Oblaki šeču se po nebu,
glediju to trdo zemljo natopljeno s krvi.
Čujem šum auta i več vidim krv.
Auto je krvnik, on je zel fnogo životi,
Zato tu na zavoju ve visiju venci.
Čini se da so ruže krvave,
da vehnu.
Hrapavo drvo naginje se, boji se tu ostati.
Tu kre zavoja, tu kre njega je steza k krajo,
tu je glavni pot za smrt.
Drvo pobeči bi štelo, ali nemre.
Tak niti mi pobeči nemremo.
Mi smo kamenje, a auti so pot bez kojega nemremo.
Kaj bo i nam na zavoju venec visel?
Idem po cesti, vence gledim.
Veter črez vence šumi.

Doroteja Lukša, VII razred
Donja Dubrava

PROTULETJE NA KSAJPI*

Več je breg pun
dišečih fijolic,
z šume se čuje
popefka ftic.
Črez oblok gledim
kak deca beže.
A v mojih prsej
rascvela se ruža,
ruža črlena,
hripeča,
šipeča,
boleča,
žareča,
od jejnoga ogja
oči so svetle.
Ne spim,
protuletja se ja bojim.

Nada Serec, VII razred
Nedelišće

* Ksajpa — bolnica za plućne bolesti u blizini Čakovca.

BAKA

Nad selu, na malem bregu,
jedna iša stara spi.

Vane hodi noč,
črn je njejih črne stop trag.
S gosto mrežo strah,
spleče moj korak.

Malo okno . . . lampeš godi,
črlena rana na telu noči . . .
V sobe senke treperijo,
bake mi drage sede kose milujo.

Borana ju bljuza s drukari spe,
o vratu koralda sveti —
poklon davni oneg
ki v zemlje več dugo leži.

Stari kofan v kotu . . .
V njemu robača cela,
na bakino smrt čeka . . .
Bakice moja, seda i bleda,
pripasnico svojo meni pripaši;
otprej kofan svoj stari,
nek ti mladost moja
v nočne tame sveti . . .

Vane noč . . . čez okno svetlo,
ko rana na telu noči, gori . . .
V iši maloj bakica sama stoji,
jedan se život gasi . . . gasi . . .

Jasna Štrbenac, VII razred
Severin na Kupi

Iša...
Tvoja iša...
Okna dva, dva črna oka,
po brde te iskajo.
Išče kostanj,
pot v šume,
išče dunja dišeča,
išče vse, vse...
I ja. Kudi senca tiha
pri iše ti
fajn stojim...
I ja iščem
kade si...?
Prosim
veter,
mesec,
zvezdo,
reko...
Tožne so trte,
tič v prisoje...
Kupa klopoče,
ko da joče...
Ni te!

Emilija Krizmanić, VIII razred
Severin na Kupi

A

ambrelo — kišobran
ancug — odijelo
arbajtung — rad

B

balta, baltica — vrsta sjekire
beljatva — skidanje lišća s klipova kukuruza, perušanje
bertašica — gostioničarka
bogec — siromah, jadnik
bota — štap, batina
božji volek — vrsta maloga kukca crvene boje s crnim točkicama, božja kravica

C

cajt — vrijeme; čas, trenutak
cinfrati — kititi
cinter — groblje
cotast — razderan, prnjav
cucek — pas
cug — vlak
cugljati — pijuckati
cukren — sladak
cvesti — cvasti, cvjetati

Č

čepeti — čučati
čez, črez — kroz
čiehanje — čihanje (perja)
čkomaj — šutnja; šuteći
čon — čun, čamac
črešnja — trešnja
čubiti — naprčiti usne; biti namrgođen
čuti — čuti; bdjeti

D

da — da; kada
deklica — djevojčica
delo — posao, rad
dešč, dež, dežd, dežđ — kiša, dažd
detela — djetelina
detirati — dotjerati
dima — kod kuće, doma
dimo — kući, doma
dišati — mirisati
domištrant — ministrant, pomoćnik kod služenja mise

F

fajn — fin; fino
falat — komad
faliti — hvaliti
fara — župa; župni ured
fašnik — poklade
fčera — jučer
fejst, fest — jak; jako
fijolica — ljubica
fkaniti (se) — prevariti (se)
fletno — brzo, naglo, hitro
fort, furt — stalno
fortuf — pregača
frižek — svježe
ftič — ptić, ptica
ftrnuti se — ugasiti se
fučka — vrsta duhaće svirale

G

gajba — krletka
ganjk, ganjek — hodnik
gda — kada
gibanica — vrsta kolača
glet — gledati
glibok, globok — dubok
gorice — vinograd
grunt — zemljište, posjed
gruntati — razmišljati

H

hčere — jučer
hec — šala
hiža — kuća; soba
hmiti se — umiti se
hrbet — hrptenjača, kičma
hud — zao; loš; bijesan, srdit
husta — šuma

I

išče, iše — još
išče (od: iskati) — traži

J

japa, japek — otac, tata; djed
jemati — uzimati
jenguv — njegov
jest sn — ja sam
jezerača — novčanica od 1000 starih din.
jutri — sutra

K

kača — zmija
kade — gdje
kapitan — čovjek koji vodi svatove i brine se za raspoloženje
kda — kada
ke — gdje
kefa — četka
keri — koji
kikla — haljina; suknja
kipec — slika
kita — grana; pletenica kose
klafrati — brbljati
kleša — kliješta
klet — kućica i spremište u vinogradu
klop, klup — klupa
klopotec — drvena naprava u vinogradu koja, tjerana vjetrom, pravi buku da plaši ptice
kmica — mrak
kofan — kovčeg, škrinja
kohača, kuhača — vrsta drvene žlice
koli — okolo
komora — soba
koralda — ogrlica s koraljima (nakit)
krafl, kraflin — uštipak (vrsta kolača)
krampus — lik đavola koji plaši djecu, uz sv. Nikolu koji ih daruje na svoj blagdan (u narodnom običaju)
krniček, krnička — papirnata vrećica
kulovret — kolovrat
kupček — hrpica
kupica — čaša
kuražen — hrabar
kušlec — poljubac

L

lačen — gladan
lagev — vrsta bačve
lampa — svjetiljka
lampaš — vrsta svjetiljke
lasi — kosa, vlasi

lecki — stran, tuđ
lenka — vrsta svjetiljke, uljenka
leto — ljeto, godina
lidi, ludi — ljudi
lisikati se — blještiti, bliještati
lontar, lontor — oltar
luknja — rupa

LJ

ljulja — lula

M

marva — stoka, blago
mašerati — stupati, marširati
maškor, maškur — maškara, zakrinkana osoba
melin — mlin
metafulj — leptir
mladina — živad
mlinci — vrsta tjestenine
muden — spor, koji kasni
mukte — besplatno, badava
mustači — brkovi
mustra — uzorak

N

nafurjen — ljut, namrgođen
naj — neka
najža, najže — tavan
napičen — naboden
nazaj — natrag
nekteri, nešteri, neteri — neki
nešče — netko
nič — ništa
nigdar — nikada
nikaj, nike — ništa
nišče — nitko
nokturno — noćni ugođaj
norc — glupan
nuk — unuk

NJ

njev — njihov

O

oblok — prozor
ocoprati — začarati
oča — otac
opletenka — opletena boca, demižon
otpeljati — odvesti

P

pajcek — prasence, prase
pajdaš — drug
paklin — baklja
palica — štap, batina
pantl, pantlin — vrpca
pehnuti — dirnuti
penezi — novci
perut — krilo
picek — pile
pipa — lula
pisan — šaren, obojen
piščenec — pile
pišiv — pišljiv, crvljiv; neznatan, nevažan
plebanuš, plebonuš — župnik
pocek — prag
podbriti se — obrijati se
podsnehalja — pratilja mladenke u svatovima
pofureno — namrgođeno, nevoljko, kao oparen
pokle — poslije
poščiti — mokriti
potepuh — lutalica, lutalo, skitnica
poule — poslije
povedati — reći, govoriti
pozabiti — zaboraviti
prašati — pitati

pre — pri, kraj, uz
prfkači — vrsta kolača
prijeti se — primiti se, uhvatiti se
pritulet, protuljet, protuletje — — proljeće
privaditi se — priviknuti se
prodečtvo — propovijed
proščeje, proščenje — pučko veselje i sajam oko crkve na dan sveca zaštitnika župe
prošecija — procesija
puca — djevojka, cura
puklav — grbav

R

rafung — dimnjak
rajngla — vrsta posude (za kuhanje)
raka — lijes
razdrapan — razderan
rigla — poklopac
ringišpilj — vrtuljak
ringl — obruč
rit — stražnjica
ritek — ražena slama priređena za pokrivanje krovova
rivati (se) — gurati (se)
roglje — vile
rogljič — rog na vilama
rubača, robača — košulja

S

saja, saje — čađa
sejeno — svejedno
senek — ipak, svejedno
si — svi
skosmati — raščupati
sliva — šljiva
snočka — sinoć
soldat — vojnik
som — samo
spominati se — razgovarati
spravlati se — spremati se
srabljivec — vrsta boce za vino
sraniti — othraniti
stoprom — istom, tek
streha — dio krova izvan vanjskih zidova kuće
stričjak — stričak, vrsta korova bodljikava lišća
svrž — grana

Š

šajba — prozorsko staklo
šija, šinja — tračnica
škedenj, škedej — štagalj
škrinjatek — škrinja
škrlak — šešir
škruta — lijes
šlajer — veo
šmajhlati (se) — maziti (se)
šos — suknja
špan — gospodski službenik (u feudalizmu)
špancirati se — šetati
šparhet — štednjak
špigl, špiglec — zrcalo
špinčiti se — dičiti se, hvaliti se
špotati — karati, grditi
šteri — koji
šteti — htjeti
što, šte — tko
štreka — željeznička pruga

T

tancati — plesati
teca — tetka, teta
tepec — skitalica, lunjalo
teri — koji
topiti (se) — grijati (se)
tranik — travnik, livada
trd — tvrd

tre, trej — treba
trsje — vinograd
trta — loza, šiba
truc — inat, prkos

V

vavik — uvijek
ve — sad, već, gle!
vejka — grana
viheln — pokrivač kojim se pokrivaju mrtvaci
vihrasto — kao vihor, naglo, bučno
vrej — upravo
vrnuti — vratiti
vujec — ujak
vuni — vani, napolju
vupati, vupati se — usuditi se
vura — sat

Z

zapa, japek — otac, tata; djed
zakajen — zadimljen
zaštudierati se — zamisliti se
zdavnja, zdavja — odavno
zde, zdej — sada
zobače, zubače — grablje

Ž

želeta — britvica, žilet
žibek — guščica ili patkica
žmehek — težak
žmehko — teško
žmetno — mučno

Rječnik sastavio:
Dr Antun Šojat

SADRŽAJ

Predgovor 5

1972

MOJE POLE 9
VUČITEL 10
NEGDA SME PAJDAŠI BILI 11
JAPICA 12
SENJE 13
ZGODOVINA 14
ŽMETNO 15
SONCE NA ZALAZU 16
CUG 17
ČIEHANJE 18
SIRMAK FRANC 20
DVORIŠČE PRED DEŠČ 21
BERTIJA 22
MUZIKALNI DEČKI 23
ZABADOV SE 24
NA FAŠNIK 25
ŠTIEF SE JE FTOPIL 26
MATI 27
MAŠKORI 28
PISME SESTRE 29
ŽENIDBA 30
PROŠČEJE 31
MOJ STRIC TOMAŠ 32
ŠTEL SEM 34
NIKAJ NA SVETU VEČNE JE NI! 35
IDU SVATI 36
JESENSKI RINGIŠPILJI 38
STRAH PRED FAŠISTI 39
SUNCE PRED PLOČOM PALIM BORCIMA 40
CESTA 41

1973

NIŠ 45
STRIČJAK 46
JASTUČEK 47
ODLIKAŠICA 48
MOJA TECA 50
TOČKASTO AMBRELO 51
PARADA S PAJCEKOM 52
KUKUŠ 53
KMETSKE ROGLE 54
SPREVRNJENI ŠTEF 55
BALADA O BELOMU PISMU 56
KAJ SEM SENJAL 58
NAŠI JURJEVČANI 59
PIŠČENCI 60
JUTRO 61
BUNA 1573. 62
PRI DALMATINCU 63
HE, VRAPCI, VRAPCI 64
STANITE, NORA LETA 65
FALA TI 66
VALENTINSKO PROŠČEJE 68
BELJATVA 69
MEĐIMURJE 70
MATI 71
MOJA PRVA LJUBAV 72
PRE ZOBARI 73
ROŽICE 74
BARJAKI ZNAD BREGOV 75
KOSCI 76
KARTE SO BILE KRVAVE 77
PENEZI 79
KAJ DELAŠ? 80
DOŠEL JE TATA 81
KNIGA 82

1974

TATEKOVA SMRT 85
ZAGORJE 86
NAJTE NA ME KRIČATI 87
KUŠLEC 88
V JUTRO 89
MATI 90
ZAGORSKA VEČERA 91
BAKA I TELEVIZOR 92
LICITARSKO SRCE 93
PELAM TE ČEZ SEČANJE 94
KULOVRET 95
PRETULIETNI VETER 96
NA PRAGU LETA 97
KAKVI SOU TO LJUDI...? 98
PRITULET 99
TEPEC 100
SONČECE 101
MOJA VULICA 102
KAM SE JE SKRIL? 103
DAVKO VU STRANJSKOJ ZEMLI 104
NOKTURNO 106
MISLIM SI 107
SUKLINE TAJNE SU I MOJE 108
DA JE DRUGI PREDI DOŠEL 109
ŠTEFEKOV PRVI KUŠLEC 110
SVAJA 111
KAPARA 112
ZIMA 113
DELALI SMO HIŽU 114
ČREŠNJA 115
ŠTELA BI 116
STEZA SMRTI 117
PROTULETJE NA KSAJPI 118
BAKA 119
NI TE, GORANE 120
RJEČNIK MANJE POZNATIH RIJEČI 121

Likovni urednik
Irislav Meštrović

Tehnički urednik
Marijan Bašić

Korektori
Marija Molnar, Sefija Ibrahimpašić

*

Izdavačko knjižarsko poduzeće
Mladost
Zagreb, Ilica 30

*
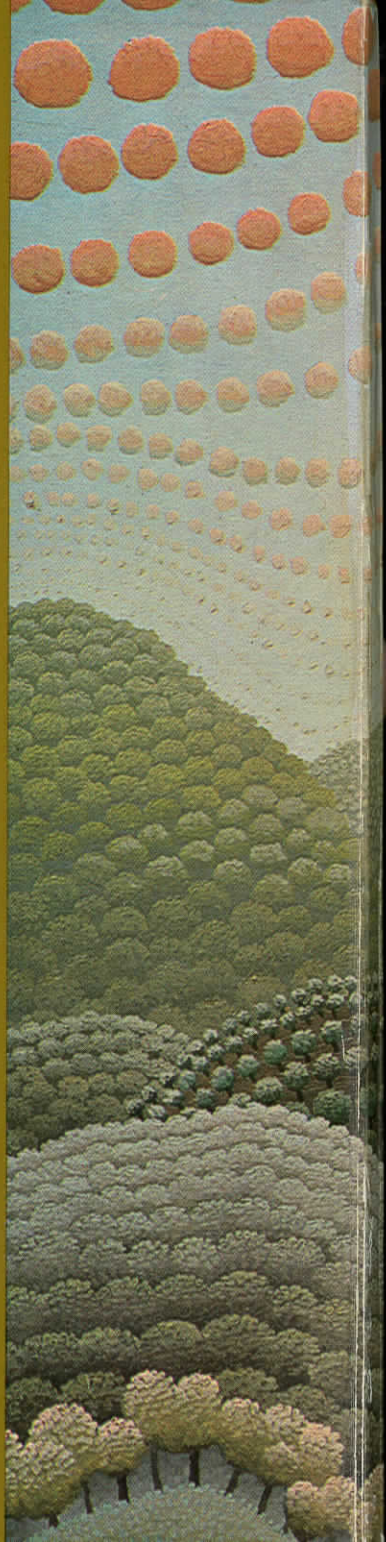
Za izdavača
Branko Juričević